

Міністерство освіти і науки України

ЗБІРНИК ТЕЗ

**Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти
і молодих вчених**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ НАУКИ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

(29 квітня 2025 року)

м. Запоріжжя

2025

УДК 001.1(062)

A437

Організатори конференції:

Рада молодих вчених Запорізького національного університету

Наукове товариство студентів, аспірантів і докторантів ЗНУ

Рада молодих вчених при МОН України

Рада молодих учених Бердянського державного педагогічного університету

Координаційна рада з наукової роботи студентів, молодих вчених, аспірантів та докторантів Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Рада молодих учених Криворізького державного педагогічного університету

Рада молодих вчених Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Рада молодих вчених Інституту біології тварин

Рада молодих учених та здобувачів вищої освіти Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Рада молодих учених Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Masarykova Univerzita

Uczelnia Jana Wyżykowskiego w Polkowicach

University of Ljubljana

University of Michigan Weiser Centre for Europe and Eurasia

Збірник укладено за результатами I Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Актуальні проблеми розвитку сучасної науки: виклики та перспективи», що проходила 29 квітня 2025 року.

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених “Актуальні проблеми розвитку сучасної науки: виклики та перспективи”. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 604 с.

Рекомендовано Вченою радою Запорізького національного університету. Протокол № 11 від 27 травня 2025 року.

УДК 001.1(062)

A437

©Запорізький національний університет, 2025

©Автори публікацій, 2025

**ПОЛЩУК К.В.,
ФАТЬЯНОВА Т.О**

(Бердянський державний педагогічний університет)

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У сучасному освітньому середовищі особливої уваги набуває розвиток критичного мислення. Динамічний світ сьогодення вимагає від кожної людини вміння навчатися протягом життя, постійно вдосконалювати свої навички та адаптуватися до змін. Важливо не лише здобувати нову інформацію, а й використовувати її для позитивних змін у власному житті та суспільстві загалом. Саме тому сучасна освітня модель спрямована на розвиток особистості через формування ключових компетентностей, які допоможуть кожному стати активним учасником соціального, економічного та культурного життя своєї країни. Одним із дієвих методів розвитку критичного мислення є розв'язування задач, що сприяє формуванню логічного аналізу, вміння оцінювати альтернативи та ухвалювати обґрунтовані рішення. З огляду на вимоги сучасної освіти, ця тема є актуальною для педагогічної практики.

Питання розвитку критичного мислення через розв'язування задач досліджували як українські, так і закордонні науковці. Зокрема, у психолого-педагогічній науці теорію розвитку критичного мислення активно вивчали та застосовували у своїх дослідницьких роботах Д. Клустер, М. Ліпман, Р. Пауль, В. Саул, Дж. Брунер та інші. У їхніх дослідженнях представлено практичні підходи, методики та дидактичні матеріали, що сприяють ефективному впровадженню стратегій розвитку критичного мислення учнів під час розв'язування задач на уроках математики.

Таким чином, проблема розв'язування задач як засобу розвитку критичного мислення є актуальною, оскільки саме на етапі початкової школи закладається фундамент аналітичного та дослідницького мислення дітей. Проте дана тема потребує додаткового дослідження.

Розв'язування задач є важливим інструментом в освітньому процесі, оскільки воно сприяє розвитку аналітичного мислення, формулюванню гіпотез, пошуку доказів і знаходженню оптимальних рішень. Цей процес, як зазначає С. Скворцова, включає кілька важливих аспектів, кожен із яких сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та розвитку аналітичних здібностей.

По-перше, розв'язування задач створює умови для застосування учнями логічного мислення. Використання різних типів задач – логічних, математичних, евристичних, практичних – допомагає розвивати здатність учнів до міркувань, об'єктивного оцінювання ситуацій та встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Такий підхід допомагає не лише в шкільному, а й у повсякденному житті, що сприяє розвитку навичок розв'язування реальних проблем [Скворцова 2019, с.195].

По-друге, важливим компонентом є формування навичок аргументації. Використання відкритих задач, у яких існує кілька можливих способів розв'язання, стимулює учнів обґрунтовувати свої відповіді, знаходити логічні докази та пояснювати власну позицію. Це сприяє розвитку здатності до конструктивної дискусії та аналізу альтернативних підходів.

Крім того, розв'язування задач сприяє розвитку творчого мислення. Використання нестандартних завдань або задач із життєвого контексту спонукає школярів шукати оригінальні рішення, комбінувати різні стратегії та адаптувати відомі знання до нових ситуацій. Цей підхід підвищує гнучкість мислення та формує готовність до нестандартних викликів.

Не менш важливим є розвиток навичок самостійного навчання. Виконання задач передбачає аналіз помилок, пошук додаткової інформації та роботу над власними стратегіями розв'язання. Це стимулює учнів до рефлексії щодо власного освітнього процесу, сприяє формуванню самостійності та відповідальності за результати своєї діяльності.

О. Пометун у своєму дослідженні наголошує, що важливим аспектом є й мотивація учнів до навчання. Розв'язування проблемно-орієнтованих задач дозволяє побачити практичне застосування знань у реальному житті. Коли учень усвідомлює, що математичні розрахунки можуть допомогти йому підрахувати витрати під час покупок або що знання фізики пояснює явища навколо, він починає сприймати навчання як необхідний і корисний процес. Це сприяє формуванню внутрішньої мотивації, що є ключовим фактором у досягненні успіху [Пометун 2020, с. 170].

Окрім того, розв'язування задач відіграє значну роль у розвитку комунікативних навичок. Коли учні працюють у групах або парах, вони вчаться висловлювати власну думку, аргументувати свої рішення та знаходити компроміси. Така співпраця не лише покращує розуміння матеріалу, а й сприяє соціальному розвитку, адже діти отримують досвід командної роботи, що є важливим у майбутньому житті [Демченко 2022, с. 38].

Сучасні технології також відіграють значну роль у процесі розв'язування задач. Використання інтерактивних платформ, спеціалізованих програм та онлайн-інструментів дає змогу урізноманітнити освітній процес і зробити його більш ефективним. Наприклад, завдяки комп'ютерним симуляціям учні можуть досліджувати фізичні процеси, а математичні платформи допомагають перевіряти правильність розв'язання рівнянь. Використання цифрових технологій не лише підвищує зацікавленість, а й сприяє розвитку інформаційної

грамотності, що є невіддільною частиною сучасної освіти [Лякішева 2022, с.100].

Розв'язування задач є багатовимірним процесом, що не лише допомагає засвоювати навчальний матеріал, а й розвиває критичне та творче мислення, формує комунікативні навички, підвищує мотивацію та адаптує учнів до сучасного технологічного середовища. Це робить освітній процес більш ефективним і практично орієнтованим, готуючи школярів до викликів реального життя.

Отже, розв'язування задач є ефективним інструментом для розвитку критичного мислення учнів, оскільки поєднує в собі елементи аналізу, синтезу та оцінки інформації. Використання проблемного підходу сприяє активізації мислення школярів, формуванню навичок логічного доведення, аргументації та прийняття обґрунтованих рішень. Практичне застосування задач в освітньому процесі не тільки допомагає формувати когнітивні вміння, а й сприяє вихованню в учнів самостійності, відповідальності та креативності. Впровадження цього методу в освітню діяльність підвищує якість навчання та готує учнів до реальних викликів життя, що дасть їм змогу ефективно застосовувати свої знання. Таким чином, розвиток критичного мислення через розв'язування задач є важливим компонентом сучасної освіти, що сприяє формуванню гармонійної, компетентної та самодостатньої особистості.

Література

1. Демченко Н. Розвиток критичного мислення в учнів початкових класів на уроках математики. *Психолого-педагогічні науки*. 2022. №. 3. С. 38–45.
2. Пометун О. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 192 с.

3. Скворцова С. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.

4. Лякішева А. Кейсбук методів і прийомів технології розвитку критичного мислення в Новій українській школі : навч.-метод. посіб. Луцьк: ФОП Іванюк В. П., 2022. 116 с.

ДЕМ'ЯНЧУК К.С.

(Бердянський державний педагогічний університет)

СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В КОНТЕКСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГА

Соціально-емоційний аспект освітнього середовища є важливим чинником, що забезпечує сприятливі умови для особистісного зростання педагогів. Він відіграє ключову роль у розвитку емоційного інтелекту, стресостійкості та взаємодії, що сприяє їхній самореалізації. Гармонійне освітнє середовище здатне мотивувати вчителів до вдосконалення, підвищувати задоволеність професійною діяльністю та позитивно впливати на навчальний процес. Неврахування цього аспекту може призводити до емоційного виснаження і втрати мотивації. Тому дослідження даного компонента є важливим для покращення якості освітньої системи загалом.

Метою дослідження є визначення теоретичних основ та розробка практичних підходів до вивчення соціально-емоційного компонента освітнього середовища як важливого чинника, що сприяє розвитку педагога як в професійній, так і в особистісній сфері . Визначення